

प्रारंभिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण पत्र परीक्षा 2021

नमूना प्रश्न पत्र-2021

विषय-संस्कृतम्

कक्षा-8

समय:- 2:30

पूर्णांक :- 50

नोट:- प्रश्न संख्या 1 से 11 तक 1 अंक के है।

प्र.1 ' बिलस्य वाणी न कदापि में श्रुता' इति द्वितीय पाठस्य लेखकोऽस्ति?

- (अ) माधः (ब) नारायण पंडित
(स) विष्णु शर्मा (द) विष्णु दत्त ( )

प्र.2 अस्माकं देशे कति राज्यानि सन्ति ?

- (अ) अष्टादश (ब) अष्टविंशतिः
(स) नवविंशतिः (द) त्रिंशत् ( )

प्र.3 कस्य नश्यति यशः ?

- (अ) सिंहस्य (ब) पिशुनस्य
(स) लुब्धस्य (द) व्यसनिनः ( )

प्र.4 सर्वं किं समीहते?

- (अ) सत्यं (ब) स्वार्थं
(स) प्रकृतिं (द) गुणं ( )

प्र.5 व्याघ्रस्य नाम किम् आसीत् ?

- (अ) चन्चलः (ब) संकटः
(स) विकटः (द) लोमशः ( )

प्र.6 सहसैव इति शब्दे कः सन्धि भवति ?

- (अ) गुण सन्धि (ब) दीर्घ सन्धि
(स) वृद्धि सन्धि (द) यण् सन्धि ( )

प्र.7 मधुमक्षिका किं जनयति ?

- (अ) रसं (ब) मा
(स) भोजनम् (द) अरसं ( )

प्र.8 चल चल पुरतो .....चरणम् रिक्तस्थानं पूरयतः ।

- (अ) जहीहि (ब) भज
(स) निधेहि (द) कुरु ( )

प्र.9 'निवसामि समस्त संसारे'इति रेखांकित पदे विभक्ति अस्ति ?

- (अ) चतुर्थी (ब) षष्ठी
(स) द्वितीया (द) सप्तमी ( )

प्र.10 पीत्वा..... तु कटकं मधुरं समानं इति वाक्ये रिक्त स्थानं पूरयत

- (अ) रसं (ब) मधुरम्
(स) गुणं (द) पथः ( )

प्र.11 गजपरिमाणं कःधारयति ?

- (अ) गजधरः (ब) कृषकः
(स) अध्यापकः (द) चिकित्सकः ( )

नोट:- प्रश्न संख्या 12 से 18 तक 2 अंक के है।

प्र.12 निर्देशानुसारं क्रियापदं लिखत -

- (क) गम धातु लट् लकार प्रथम पुरुष बहुवचनम्
(ख) कृ धातु लट् लकार उत्तम पुरुष एकवचनम्

अथवा

निर्देशानुसारं उपसर्ग चिनोतु-

- (क) प्रक्षालयन्ति .....
(ख) प्राविशत् .....

प्र.13 सन्धिविच्छेदं कुरुत—

(क) सहसैव .....

(ख) नगारोहणम् .....

अथवा

सन्धिं कुरुत—

(क) चिकित्सा +आलय = ...

(ख) भोजनकाले + अपि = ...

प्र.14 सर्वनामयुक्तं पदं चिनोतु—

(क) सः कदाचित् इतस्ततः परिभ्रमति ।

(ख) बाढम् त्वं जालं प्रसारय ।

अथवा

सर्वनामयुक्तं पदं चिनोतु—

(क) शालीनां भारत जनता अहम्

(ख) मम गीते मुग्धं समं जगत्

प्र.15 धातु प्रत्ययं च लिखत

पदानि धातु प्रत्यय

(क) करणीयम् ..... + ...

(ख) कृत्वा ..... + ...

अथवा

विभक्ति कारकं च लिखत—

पदानि विभक्ति कारक

(क) तेन ....

(ख) नद्याः ....

प्र.16 अधोलिखितानां पदानां विपरीतार्थक पदानि लिखत—

(क) उदय .....

(ख) अन्धकार .....

अथवा

अधोलिखितानां पदानां विपरीतार्थक पदानि लिखत—

(क) उन्नति: .....

(ख) समम् .....

अधोलिखितानां पदानां समानार्थक पदानि चित्वा लिखत—

(क) वसुन्धरा .....

(ख) राक्षस: .....

प्र.17 विशेषणपदं लिखत—

विशेष्य विशेषण

(क) वृत्ति .....

(ख) गोष्ठी .....

प्र.18 पाठात् चित्वा तद्भव पदानां कृते संस्कृतपदानि लिखत—

(क) बहिन .....

(ख) तब तक .....

अथवा

पाठात् चित्वा तत्सम शब्दानां कृते तद्भव शब्दानि लिखत—

(क) वयम् .....

(ख) कथम् .....

नोट:— प्रश्न संख्या 19 से 23 तक 3 अंक के हैं।

प्र.19 संख्यावाची शब्दं संस्कृतभाषायां लिखत—

(क) पचास बालक .....

(ख) अठारह पुराण .....

(ग) पन्द्रह लड्डू .....

अथवा

संस्कृतशब्दानां हिन्दीभाषायां लिखत—

(क) चत्वार बालकाः .....

(ख) एका बालिका .....

(ग) त्रीणि पुष्पाणि .....

प्र.20 अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तरम् पूर्णवाक्येन लिखत—

(क) शृगालः कुत्र पलायितः ?

उत्तर .....

(ख) व्याघ्रस्य पिपासा कथं शान्ता अभवत् ?

उत्तर .....

(ग) चन्चलः मातृस्वसा इति का संबोधितवान् ?

उत्तर .....

अथवा

अधोलिखितानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत—

(क) गजधराः कस्मिन् रूपे परिचिताः ?

उत्तर .....

(ख) के सम्माननीयाः ?

उत्तर .....

प्र.21 अधोलिखितानां प्रश्नानां उत्तराणि एकपदेन लिखत—

(क) कस्य राजस्य भागेषु गजधरःशब्दः प्रयुज्यते ?

उत्तर .....

(ख) सुभाषितानि पाठस्य रचयिता कः अस्ति ?

उत्तर .....

(ग) पथि के विषमाः भवन्ति ?

उत्तर .....

अथवा

अधोलिखितानां प्रश्नानां उत्तराणि एकपदेन लिखत—

(क) सः कीदृशः कविः मन्यते ?

उत्तर .....

(ख) व्यसनिनः किं नश्यति ?

उत्तर .....

(ग) अर्थिनः केभ्यः विमुखा न यान्ति ?

उत्तर .....

प्र.22 रेखांकितपदानि आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत—

(क) क्षुधार्थः सिंह कुत्रापि आहारं न प्राप्तवान् ।

(ख) ऐषा गुहा स्वामिनः आह्वानं करोति ।

(ग) व्याधःव्याघ्रं जालात् बहि निरसारयत् ।

अथवा

रेखांकितपदानि आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत—

(क) गुणाः गुणज्ञेषु गुणाः भवन्ति ।

(ख) लुब्धस्य यशः नश्यति ।

(ग) नद्यः सुस्वादुतोयाः भवन्ति ।

प्र.23 मंजुषात् पदानि चित्वा रिक्तस्थानि पूरयत—

चला , अस्तं , पृथिवी

(क) सूर्यः पूर्वदिशायां उदेति पश्चिम दिशायां च ..... भवति ।

(ख) ..... स्वकिये अक्षे घूर्णति ।

(ग) सूर्यः अचलः पृथिवी च ..... ।

अथवा

मंजुषात् पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत —

स्वास्थ्यं , ग्रीष्मावकाशे, पूज्यन्ते

(क) शालिनी ..... पितृगृहम् आगच्छति ।

(ख) भ्रातृजायायाः ..... समीचीनं नास्ति ।

(ग) यत्र नार्यस्तु ..... ।

नोटः— प्रश्न संख्या 24 व 25 क्रमशः 5—5 अंक के हैं ।

प्र.24 निर्देशानुसारं पदं स्वीकृत्य 'संस्कृतभाषायाः महत्त्वम् 'इति विषये निबन्धलेखनं कुरुत

(सर्वासां भाषाणां, देवभाषा, प्राचीनतमा, आधुनिक, दृष्ट्या)

अथवा

रिक्तस्थानानि पूरयित्वा प्रार्थना पत्रं लिखत—

(अजमेर, दिनत्रयस्य, निवेदनं, ज्येष्ठ भगिन्याः, निश्चितः, जयपुरात्, सेवायाम्, आगन्तुं, स्वीकरिष्यन्ति, भवतां)

.....

श्रीमन्तः प्रधानाचार्यमहोदयः

राजकीय उच्च प्राथमिक विद्यालय

.....

विषयः— ..... अवकाशार्थम् प्रार्थना पत्रम्

महोदय,

सविनयं ..... अस्ति यत् मम ..... विवाह 22.03.2021 तम दिनांके ...

..... । वरयात्रा ..... आगमिष्यति ।

अतः दिनत्रयम् अहं विद्यालये ..... न शक्नोमि ।

कृपया 21.03.2021 दिनांकतः 23.03.2021 दिनांक पर्यन्तम् अवकाशं ..... ।

सधन्यवादम्

दिनांकतः 20.03.2021

..... शिष्य

कमल

अष्टमी कक्षा

प्र.25 अधोलिखितश्लोकस्य हिन्दीभाषायां भावार्थं लिखत ।

गुणा गुणज्ञेषु गुणा भवन्ति

ते निर्गुणं प्राप्य भवन्ति दोषाः ।

सुस्वादुतोयाःप्रभवन्ति नद्यः

समुद्रमासाद्य भवन्त्यपेयाः ॥

अथवा

चिन्तनीया हि विपदाम् आदावेव प्रतिक्रियाः ।

न कूपखननं युक्तं प्रदीप्ते वन्हिना गृहे ॥